СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА
САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

СТРАТЕШКИ ПЛАН

Сталне конференције градова и општина
– Савеза градова и општине Србије

За период 2026–2030. године

СКГО

СТРАТЕШКИ ПЛАН

Сталне конференције градова и општина
– Савеза градова и општине Србије

за период
2026–2030. године

Београд, 2025

Садржај

1. ВИЗИЈА И МИСИЈА 7

2. ОПШТИ ЦИЉ 9

3. ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ 11

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 1. РЕФОРМИСАН ПОЛОЖАЈ И УРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ 11

Планирани резултат 1.1. Интензивирана реформа системских поставки локалне самоуправе 11

Планирани резултат 1.2. Унапређена функција управљања људским ресурсима у локалној управи 12

Планирани резултат 1.3. Унапређена примена начела доброг управљања у локалној самоуправи 13

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 2. УНАПРЕЂЕН СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА И ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И ФИНАНСИЈАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ 16

Планирани резултат 2.1. Унапређен систем финансирања у правцу фискалне одрживости и финансијске аутономије ЛС 16

Планирани резултат 2.2. Унапређено планирање развоја и извршење локалног буџета 17

Планирани резултат 2.3. Унапређење одговорног и транспарентног коришћења јавних средстава ЛС 18

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3. УНАПРЕЂЕНО ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ 20

Планирани резултат 3.1. Унапређени капацитети локалне самоуправе за подстицање економског развоја локалне заједнице 20

Планирани резултат 3.2. Унапређено деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја и у коришћењу средстава из програма ИПАРД 21

Планирани резултат 3.3. Унапређени доступност, квалитет и ефикасност локалних политика и услуга у области здравља, социјалне заштите и социјалне инклузије 22

Планирани резултат 3.4. Унапређено деловање локалне самоуправе у области образовања и подршке деци и омладини 23

Планирани резултат 3.5. Развијене доступне, ефикасне и квалитетне локалне политике у области спорта и културе 24

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4. УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ 26

Планирани резултат 4.1. Унапређено спровођење надлежности у области заштите животне средине, смањење ризика од катастрофа и адаптација на климатске промене 26

Планирани резултат 4.2. Подршка транспарентном и одрживом урбаном и просторном планирању 27

Планирани резултат 4.3. Развој система комуналних услуга и одрживог управљања енергијом 28

4. УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО 31
4.1. Заступање интереса локалних власти 31
4.2. Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе 32
4.3. Подршка локалним самоуправама у имплементацији развојних пројеката 33
4.4. Међународна сарадња 34
4.5. Информисање и комуникација 35
5. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА СКГО 37
6. ЛОГИЧКА МАТРИЦА СТРАТЕШКОГ ПЛАНА 39

1.

ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија Сталне конференције градова и општина (СКГО) јесте модерна, професионална и ефикасна локална самоуправа која пружа квалитетне јавне услуге грађанима и привреди.

Мисија СКГО је заступање интереса локалне самоуправе, пружање квалитетних услуга локалној самоуправи и подржавање развоја и унапређења локалне самоуправе, кроз заједничко деловање чланства. СКГО креира, подстиче и помаже системске промене у политичко-административном систему, радећи како на унапређењу правног и институционалног оквира за локалну самоуправу, тако и на подршци у спровођењу локалне самоуправе.

Визија СКГО као организације јесте институционално снажан и одржив национални савез градова и општина који доприноси одговорној и ефикасној локалној самоуправи.

2.

ОПШТИ ЦИЉ

Општи циљ Стратешког плана СКГО јесте ***систем локалне самоуправе који омогућава пуно остваривање права грађана на локалну самоуправу и ефикасно, делотворно и одрживо пружање услуга локалне самоуправе грађанима и привреди***. Овако дефинисан, он прати општи циљ Програма за реформу система локалне самоуправе у Републици Србији, као кључног реформског документа за систем локалне самоуправе, у чијој изради је учествовала и СКГО. Спровођење овог програма реализује се у ширем обухвату Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији до 2030. године, а Стратешки план СКГО такође је временски уклопљен са овим националним реформским оквиром.

3.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 1. РЕФОРМИСАН ПОЛОЖАЈ И УРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Планирани резултат 1.1. Интензивирана реформа системских поставки локалне самоуправе

Као што је за претходни стратешки план СКГО била важна пуна примена Програма за реформу система локалне самоуправе за период 2021–2025. године, тако ће у наредних пет година бити од највеће важности пуна примена новог програма за реформу система локалне самоуправе, који се припрема за период од 2026. до 2030. године. С тим у вези, СКГО ће се и даље залагати за децентрализацију и јачање локалне самоуправе у складу са Европском повељом о локалној самоуправи. СКГО ће заговарати и пуну ратификацију ове повеље и њену пуну примену у Србији и залагаће се за обављање јавних послова и услуга на територијалном нивоу који је најближи грађанима и локалним заједницама.

Потребно је наставити и рад на унапређењу системског правног оквира локалне самоуправе. Претходни рад МДУЛС и СКГО на изменама и допунама Закона о локалној самоуправи треба финализирати како би се унапредио систем локалне самоуправе који даље ефикасно и одрживо развија остваривање права грађана на локалну самоуправу са визијом стварања модерне, професионалне, ефикасне и одговорне локалне самоуправе. Основни и системски Закон о локалној самоуправи посебно треба унапредити у вези са питањима као што су унапређење надзорне функције скупштине и јачање положаја њених радних тела; унапређење транспарентности и доступности прописа из изворне надлежности у електронском облику; развијање нових модалитета управљања процесом поверавања или преношења надлежности локалним самоуправама; унапређење положаја локалног омбудсмана; унапређење процеса одлучивања у управном поступању у примени изворних надлежности локалне самоуправе (разматрање увођења међуопштинског професионалног другостепеног органа) и др. Након усвајања измена и допуна Закона о локалној самоуправи, приоритет ће бити да се у сарадњи са ресорним министарством обезбеди пуна подршка примени нових законских решења у пракси и уједначавању поступања по њима. Такође, таква врста подршке биће настављена и за примену правног оквира за референдум и народну иницијативу у локалној заједници, где је приоритет да се унапреде капацитети локалне администрације за спровођење законских процедура у пракси.

Наставак развоја међуопштинске сарадње (МОС) биће и даље једна од кључних претпоставки реформе постојећег система локалне самоуправе. За системску реформу постојећег уређења локалне самоуправе преко је потребан интензиван развој међуопштинске сарадње како би локалне услуге биле ефикасније, јефтиније и, што је најважније, доступније у сличном обиму и квалитету свим грађанима. СКГО ће радити на проширењу опсега и видова међуопштинске сарадње, кроз успостављање заједничких служби, органа, организација и пројеката, размену знања и ресурса, што ће допринети рационалнијем коришћењу буџетских средстава и ефикаснијем решавању проблема који превазилазе границе једне локалне заједнице. У том смислу неопходно је размотрити даљу реформу Закона о локалној самоуправи у овој области, као и измене и допуне секторских закона које би обезбедиле да МОС буде функционална у посебним областима рада локалне самоуправе и да се успоставе нове међуопштинске услуге. Залагање СКГО за континуирано унапређење правног оквира и праксе за МОС биће праћено и активним заступањем потребе да се обезбеди континуирана национална финансијска подршка за међуопштинско организовање услуга локалне самоуправе, а сама СКГО пружаће стручну и техничку подршку локалним властима у успостављању међуопштинске сарадње.

Планирани резултат 1.2. Унапређена функција управљања људским ресурсима у локалној управи

Јачање функционалних и кадровских капацитета јединица локалне самоуправе представља темељни стратешки приоритет с циљем обезбеђивања ефикасног, одговорног и транспарентног спровођења њихових надлежности. Значајан корак у том правцу било је увођење система заснованог на компетенцијама у функцију управљања људским ресурсима у претходном периоду. Како се интеграција система компетенција у функцију управљања људским ресурсима у локалној самоуправи комплетира, највећи акценат у наредном периоду треба ставити на стандардизацију поступања у области управљања људским ресурсима, као и на одрживост система након потпуне интеграције система компетенција.

С тим у вези, треба интензивирати подршку унапређењу капацитета за вршење функције управљања људским ресурсима и стручног усавршавања заснованог на компетенцијама, која треба да буде праћена увођењем стандарда квалитета у овој области, као и анализом могућих модела међуопштинске сарадње у овим областима.

Посебан приоритет у наредном периоду треба да буде уређење система плата у органима локалне самоуправе. Након стављања ван снаге свих прописа у вези са платама у ЈЛС у марту 2025. године, још су већа очекивања да се што пре уђе у решавање овог питања, важног за функционисање управе. С тим у вези, у наредном периоду СКГО ће се залагати за решавање овог системског питања и обезбедиће подршку ЈЛС за примену новог нормативног оквира за плате, након што он буде усвојен.

Планирани резултат 1.3. Унапређена примена начела доброг управљања у локалној самоуправи

СКГО ће наставити рад на унапређењу примене начела доброг управљања у локалној самоуправи јер примена ових начела представља кључни предуслов њеног суштинског развоја. Повећање транспарентности у раду, активно укључивање грађана и локалне заједнице, развој и спровођење мера за спречавање корупције, као и стално јачање одговорности, ефикасности и делотворности органа, од суштинског су значаја за изградњу квалитетног система локалне самоуправе и демократског управљања локалном заједницом.

Ефикасно пружање и доступност локалних административних услуга прилагођених потребама грађана и привреде, представља један од приоритета развоја доброг управљања у локалној самоуправи. Стандардизација административног поступања, као и даљи развој е-управе, праћен јавно доступним и лако разумљивим услугама о којима су корисници благовремено и адекватно обавештени, кључни су делови процеса реформе административног поступања локалне самоуправе. У складу са трендом дигитализације рада органа јавне управе, потребно је наставити и интензивирати дигитализацију локалних јавних услуга, као и повезивање већег броја административних поступака с циљем да се обезбеде ефикасне и доступне услуге за сваког грађанина или привреду. На тај начин ће се административни процеси поједноставити, убрзати и учинити доступнијим свим грађанима. Коришћење савремених технологија омогућиће бољу комуникацију између грађана и управе, али и већу доступност информација и услуга. Институт јединственог управног места један је од најважнијих реформских корака у правцу поједностављења поступака за услуге које су повезане јединственим животним догађајем или околностима у којима се грађани као потенцијални корисници услуга налазе. Идеја „више услуга на једном месту" односно подршка СКГО увођењу и унапређењу јединствених управних места јесте приоритет и у новом стратешком периоду. Такође, СКГО ће наставити да пружа подршку својим чланицама и у примени Закона о регистру административних поступака (упис изворних административних поступака у Регистар), чиме се подиже транспарентност у раду ЈЛС, уз истовремену могућност систематског праћења поступака, њихове оправданости и потребе за оптимизацијом у наредном периоду.

Примена начела доброг управљања подразумева усвајање и пуну примену локалних антикорупцијских политика и пуну јавност, као и контролу јавности над спровођењем антикорупцијских мера. У том смислу, за СКГО су приоритети даља изградња знања, размена искустава и промовисање добрих примера у овој области како би се дошло до најоптималнијих и најефикаснијих антикорупцијских мера и активности и до довољно устаљеног и конзистентног поступања ЈЛС. У смислу превенције корупције и, посебно, развоја етичког обављања јавне функције, један од кључних докумената у локалној самоуправи јесте Етички кодекс функционера локалне самоуправе, који је усвојила СКГО. СКГО ће наставити да пружа подршку градовима и општинама у процесима усвајања и примене Етичког кодекса и у формирању и деловању локалних савета за праћење његове примене, као независног контролног механизма. Независна контрола примене Етичког кодекса веома је важна за побољшање транспарентности и поверења у добро управљање на локалном нивоу, као и за афирмацију одговорности као начела рада.

Кључни аспекти доброг управљања јесу и транспарентност рада локалне самоуправе и пуно учешће грађана у доношењу локалних одлука. СКГО ће се активно залагати за и подржавати транспарентност односно отвореност локалних органа у поступању, јер ова начела представљају важан аспект развоја поверења у локалну самоуправу и основ су за директно укључивање грађана у рад локалних власти. СКГО сматра да је пуно учешће грађана посебно потребно обезбедити у кључним процесима у управљању локалном самоуправом, као што су припрема буџета и кључних локалних одлука (у вези са питањима као што су квалитет јавне услуге, урбани развој, животна средина, износ локалних пореских и других обавеза грађана и привреде, положај и заштита угрожених заједница итд.) или израда и усвајање кључних развојних локалних јавних политика. СКГО ће промовисати и настојати да обезбеди подршку ЈЛС за изградњу знања и капацитета за спровођење кључних сегмената процеса грађанског учешћа (информисање заједнице, њено консултовање, укључивање и партнерство, примена и организовање различитих облика непосредног одлучивања грађана). Неопходно је унапредити и механизме контроле и извештавања, како би грађани имали јасан увид у начин доношења одлука или трошења јавних средстава. У том процесу посебно ће бити важно даље развијати капацитете локалних органа за сарадњу и пуно партнерство са кључним партнерима у локалној заједници, као што су месне заједнице, удружења грађана и пословна заједница, у процесу предлагања, доношења и контроле извршења одлука локалне самоуправе, али и у заједничким иницијативама и пројектима.

Поштовање људских и мањинских права на локалном нивоу јесте један од кључних делова корпуса начела доброг управљања. За СКГО је веома важно да се настави и подржи изградња капацитета локалне самоуправе за пружање локалних јавних услуга које су прилагођене потребама различитих група становника, уз обезбеђивање истог нивоа квалитета и доступности тих услуга. У претходном периоду посебно значајне напоре СКГО је улагала у подршку локалној самоуправи у остваривању политике родне равноправности. Питање развијања пуне родне равноправности у локалним јавним политикама и даље ће бити један од кључних приоритета СКГО, јер је равноправност жена и мушкараца кључна претпоставка добро уређене локалне самоуправе. Биће обезбеђена подршка за ЈЛС у примени правног оквира и политике родне равноправности (родно одговорни буџет, функционисање локалног институционалног оквира, локалне родно сензитивне мере и др.) и примени начела Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу. Такође, СКГО ће подржавати испуњавање потребе за континуираним повећањем учешћа жена у кључним процесима доношења одлука у локалним органима и промовисати жене лидере које обављају најодговорније послове у локалној самоуправи. СКГО ће посебно приоритизовати и друга важна питања, као што је, између осталог, пуно остваривање права етничких и националних мањина у локалној самоуправи.

Поред утврђивања стимулативних локалних политика и мера за промоцију остварења људских права у локалној самоуправи, СКГО сматра да је веома важно успоставити адекватан институционални оквир за заштиту права грађана пред органима локалне самоуправе. У том смислу, један од кључних корака јесте успостављање функције локалног омбудсмана у складу са Законом о локалној самоуправи. Проширење мреже омбудсмана у локалној самоуправи биће један од приоритета СКГО, како кроз подршку успостављању локалних омбудсмана у појединачним градовима и општинама, тако, још више, кроз проширење и подстицање међуопштинске сарадње у овој области.

Програмски циљ 1 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ:

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 2. УНАПРЕЂЕН СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА И ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И ФИНАНСИЈАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Планирани резултат 2.1. Унапређен систем финансирања у правцу фискалне одрживости и финансијске аутономије ЛС

Систем финансирања локалне самоуправе треба да обезбеди довољност, стабилност и предвидивост прихода у локалним самоуправама, као и да обезбеди транспарентност система трансфера ка локалним буџетима, уз примену начела уједначавања са циљем јачања прихода локалне самоуправе и фискалне децентрализације у Републици Србији. Закон о финансирању локалне самоуправе којим се уређује обезбеђивање средстава за обављање изворних и поверених послова још од 2011. није значајније мењан, мада се контекст значајно променио. Иако су приходи ЛС номинално константно расли, њихов удео у укупним јавним приходима се из године у годину смањивао. У периоду 2017–2021. тај удео износио је у просеку 14,6 %, и од тада константно пада, да би 2024. достигао најнижи ниво од 13,3%. Структура прихода ЈЛС такође се значајно изменила, и то превасходно кроз значајан раст удела прихода од пореза на доходак, што је позитиван резултат, као и кроз смањивање удела осталих врста прихода, а пре свега удела општег ненаменског трансфера, чији се номинални износ није мењао већ 12 година. Замрзавање општег ненаменског трансфера има лош утицај на висину прихода великог броја, превасходно слабије развијених ЈЛС, које у значајној мери зависе од ове врсте трансфера. Тиме су нарушени уједначавање и хоризонтална равнотежа између ЈЛС, што би требало да буду најважније карактеристике овог трансфера.

Зато је неопходно инсистирати на дијалогу о правцима за унапређење система финансирања локалне самоуправе превасходно кроз обнову и континуирани рад Комисије за финансирање локалне самоуправе. Први неопходан корак јесте „одмрзавање" односно повећање износа ненаменског трансфера. У наредном кораку треба да уследи свеобухватна анализа правног оквира и његове примене у пракси кроз призму стања како прихода и примања, тако и расхода и издатака на бази њиховог планирања и остварења, односно извршења у ЈЛС, као и њихове усклађености са смерницама Министарства финансија и др. На основу закључака те анализе треба доћи до консензуса локалних власти и предлога који би омогућио реформу система финансирања ЛС. Реформисани систем би обезбедио да локалне самоуправе имају адекватне ресурсе за пружање јавних услуга и изградњу инфраструктуре, као и за то да задовоље потребе свог становништва, без обзира на њихову географску локацију или економске прилике, као и да тим ресурсима, тамо где је то оптимално, слободно располажу у складу са својим овлашћењима. Потребно је и покренути и процес реформе правног и методолошког оквира који одређује степен развијености градова и општина јер је то од суштинског значаја како за унапређење постојећег система финансирања тако и за политике равномерног регионалног развоја и друге области подршке локалној самоуправи.

Планирани резултат 2.2. Унапређено планирање развоја и извршење локалног буџета

С обзиром на то да је у периоду од 2021. до 2025. велика већина ЈЛС (84%) усвојила план развоја, који је хијерархијски највиши и обавезан плански документ за сваку ЈЛС, у наредном периоду приоритет представља континуирани процес њиховог спровођења, праћења и извештавања о њима. За даљи напредак у унапређењу развојног планирања посебно важан аспект представља израда извештаја о учинцима спровођења планова развоја, чије је усвајање од стране локалних скупштина законска обавеза за све ЈЛС након три године од усвајања плана развоја. СКГО ће наставити да се залаже и за квалитетнију интеграцију Циљева одрживог развоја кроз локалне планске документе, и у раду са градовима и општинама на извештајним процесима потенцирати јасније исказивање доприноса спровођењу Агенде УН 2030. Посебно је важан и захтеван процес средњорочног планирања као неопходан спој са процесом (програмског) буџетирања, као и процес капиталног планирања и буџетирања, с обзиром на комплексност капиталних пројеката. Управо су недостаци у процесу планирања добрим делом узрочници релативно слабог извршења расхода, поготово оних капиталних, као и честих ребаланса у многим ЈЛС, што јасно говори о потреби за унапређењем како ефикасности, тако и ефективности планирања и буџетирања.

СКГО ће у наредном периоду бити посвећена и подршци увођењу и имплементацији територијалних стратегија као инструмената кохезионе политике ЕУ у сфери планирања на локалном и међуопштинском нивоу. Градови и општине и регионалне развојне агенције биће подржани у увезивању локалних планских докумената и стратегија територијалног развоја с циљем повећања спремности локалних самоуправа за приступ фондовима ЕУ.

Искуство непосредне подршке градовима и општинама из претходних година, као и модели, смернице и препоруке за унапређење и прилагођавање прописа јесу добра основа и путоказ за поступање у хоризонту до 2030. године, а унапређење знања, како о буџетском процесу, тако и о примени буџетских класификација, од великог је значаја за позитивне помаке у овој области. СКГО ће наставити изградњу капацитета ЛС и пружање подршке за јачање родне перспективе у локалним буџетима, а пажња ће бити посвећена и новим захтевима у погледу зеленог буџетирања и уважавању аспеката одрживог развоја у управљању капиталним инвестицијама. Напредне и позитивно тестиране праксе друштвено сензитивног буџетирања уклопљене са увођењем и проширивањем услуга и деловања ЈЛС кроз интервенције усмерене на добробит деце, подршку раном родитељству и сл. биће додатно потенциране у раду са локалном администрацијом.

Ефикасно извршење локалних буџета тако да локалне самоуправе под најповољнијим условима прибаве добра, услуге и радове потребног квалитета, најдиректније зависи од функционисања система јавних набавки у ЛС, тако да ће се и овом домену пословања ЛС посветити дужна пажња и пружити подршка.

Изузетно важан приоритет за локалну самоуправу и за СКГО у наредном периоду јесте и даљи развој капацитета ЈЛС за администрирање локалних изворних прихода, будући да је то претпоставка за увећање локалних буџета, поготово ако се има у виду да анализе и процене показују да постоји простор за то, првенствено кроз додатно ширење обухвата имовине која се опорезује и повећање степена наплате. Потребно је унапредити и принудну наплату, смањити застарелост пореског дуга, као и искористити нове функционалности јединственог

информационог система локалне пореске администрације (ЛПА) кроз пружање различитих е-услуга. Кроз умрежавање професионалаца из ЛПА обезбедиће се подршка ЛПА у даљем развоју техничких и људских капацитета за администрирање локалних јавних прихода, као и размени примера добре праксе и знања и иницирати потребна унапређења регулаторног оквира.

Планирани резултат 2.3. Унапређење одговорног и транспарентног коришћења јавних средстава ЛС

Интерна финансијска контрола у јавном сектору (ИФКЈ) јесте прожимајући аспект управљања јавним финансијама и укључује тесно повезане функције финансијског управљања и контроле (ФУК), интерне ревизије (ИР) и управљачке одговорности. У претходним годинама постигнути су значајни помаци у овим областима, па је тако ФУК успоставило 58% ЈЛС, а интерна ревизија у неком облику постоји у 51% ЈЛС. Нова законска решења у погледу организационог позиционирања ИР у ЈЛС, као и примене новог сета међународних стандарда већ од 2025. године значајно су обележила контекст развоја ИР. У складу са тим, СКГО ће посебну пажњу посветити подршци ЈЛС у успостављању или даљем развоју система ИФКЈ, као и раду на јачању свести локалних власти о значају ИФКЈ као интегралног дела локалних стратешких и оперативних процеса.

Транспарентност јавних финансија и омогућавање учешћа јавности у одлучивању о расподели јавних ресурса је од великог значаја за њихово одговорно коришћење. Постојеће добре праксе у вези са обавештавањем јавности о стању и извршењу буџета, реализованим инвестицијама, кредитној способности и задужености, ревизијама завршних рачуна или у вези са учешћем јавности у дефинисању локалних приоритета за финансирање треба проширити на што већи број ЛС. Посебну пажњу СКГО ће усмерити на подршку градовима и општинама да примењују алате за транспарентну и инклузивну припрему буџета (попут квалитетних јавних расправа) и за континуирано праћење његовог извршења (као што је примена једноставних решења која су лако доступна и разумљива грађанима, попут водича за грађане кроз завршни рачун и буџет ЛС и сл.).

СКГО у свом раду посебно прати питања управљања јавном имовином као кључним аспектом одговорног управљања локалном самоуправом и стратешки важним ресурсом за даљи развој услуга локалне самоуправе. Законским изменама из 2024. године укинут је подзаконски акт који је регулисао питања евиденције непокретности у јавној својини и још једном је потврђена обавеза ЈЛС да воде посебну евиденцију непокретности у јавној својини усклађену са катастрима, али и поред напора уложених у претходној деценији, бројни градови и општине и даље имају потешкоће у успостављању евиденција, процени вредности имовине и организацији управљања. СКГО ће наставити да пружа саветодавну подршку и гради капацитете локалних самоуправа, са нагласком на управљању комуналном инфраструктуром и системском унапређењу пракси управљања јавном својином и њеном ефикасном и квалитетном развоју кроз инвестиције (у оквиру процеса као што су пројекти интегрисаног територијалног развоја, пројекти развоја локалне инфраструктуре, заједничке инвестиције са републичким и покрајинским органима и др.).

Програмски циљ 2 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ:

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3. УНАПРЕЂЕНО ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ

Планирани резултат 3.1. Унапређени капацитети локалне самоуправе за подстицање економског развоја локалне заједнице

Локални економски развоја (ЛЕР) један је од кључних приоритета у активностима СКГО. ЛЕР је основа укупног развоја локалне самоуправе и локалне заједнице, јер генерише нова радна места и раст прихода, економски оснажујући како грађане тако и саме локалне самоуправе. Посебно је важно да се у будућем периоду као важан део подршке локалном и регионалном развоју препознају инструменти кохезионих политика ЕУ.

Управо зато, СКГО ће пружати подршку локалним самоуправама у подизању капацитета за успешну имплементацију интегралних пројеката који подстичу социо-економски развој. СКГО ће наставити и да подржава израду и реализацију различитих секторских програма подршке ЛЕР-у (Програм ЛЕР-а, Програм запошљавања) и развој конкретних услуга према привреди. Подршка ће бити усмерена на успостављање основног оквира за ЛЕР, а наставиће се и залагање СКГО у правцу адекватнијег регулаторног препознавања и позиционирања послова ЛЕР-а, кроз заговарање пред надлежним републичким институцијама. Приоритетно, поступајући у постојећим регулаторним оквирима ЛЕР-а, СКГО ће ставити фокус на подршку чланицама за израду локалних политика, припрему програма и мера за подршку локалној привреди, за изградњу капацитета администрације за реализацију и праћење приватних инвеститора и др. У обухвату деловања у овом домену су и важне теме које се односе на развој женског предузетништва, економско јачање младих и развој социјалног предузетништва, као и сарадња ЈЛС са дијаспором и представљање добрих примера политика и приступа дијаспори. Разноврсни и међусобно комплементарни задаци у портфолију администрације која је носилац ЛЕР-а у градовима и општинама, уз све значајнију улогу коју ће имати и у контексту активности и пројеката у вези са одрживим урбаним и интегрисаним територијалним развојем, биће доследно адресирани кроз рад СКГО, како би се на аргументован начин промовисала потреба за уважавањем и снажењем ових локалних капацитета.

У области запошљавања, СКГО ће наставити да подржава усклађивање локалних планских докумената са Законом о планском систему и укључивање мера које подржавају различите иницијативе, као што су социјално предузетништво, гаранције за младе, дуално образовање и сл.

Туризам као привредна грана у успону захтева и у наредном периоду интензиван и континуиран рад са ЈЛС и у вези са развојним и у вези са повереним пословима. Кад је реч о развојним пословима, неопходна је подршка у изради програма развоја туризма, програма промотивних активности (и њихово усклађивање са Законом о планском систему) и развоју туристичких производа, а кад је реч о повереним пословима, треба наставити изградњу капацитета ЈЛС у области угоститељства (категоризацији, примени платформе еТуриста и

спровођењу туристичке инспекције). Такође, теме које захтевају већу пажњу у наредном периоду јесу категоризација туристичког места, могућности и ограничења проглашења туристичког простора, измене минималних техничких услова у области угоститељства, унапређење законског оквира за бањски туризам, почетак успостављања дестинацијских менаџмент организација и др.

Планирани резултат 3.2. Унапређено деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја и у коришћењу средстава из програма ИПАРД

У наредном стратешком периоду, једна од најкомплекснијих области са специфичним изазовима, али и великим потенцијалима за развој ЈЛС биће област пољопривреде и руралног развоја. Након дугогодишњег заговарања од стране СКГО, очекује се да Управљачко тело за програм ИПАРД у оквиру Министарства пољопривреде акредитује мере 5 и 6, које су веома значајне за ЈЛС. У мери 5 (*LEADER*), која доприноси развоју локалних заједница кроз активно деловање локалних акционих група, поред јавног и приватног сектора, и ЈЛС могу бити оснивачи или чланови тих група. Кроз те локалне групе креира се оквир за пуну сарадњу локалних актера и коришћење важних националних финансијских фондова и финансијских фондова ЕУ за пољопривреду и рурални развој. Мера 6, чији су једини корисници ЈЛС, односи се на инвестиције у руралну јавну инфраструктуру, и једна је од најзначајнијих мера програма ИПАРД за унапређење квалитета живота на селу и за смањење урбано-руралних разлика. С обзиром на велики потенцијал који ове мере програма ИПАРД имају за развој локалне заједнице, СКГО ће, кроз сарадњу са ресорним министарством и Управљачким телом за програм ИПАРД, интензивирати рад са ЈЛС у свим оним сегментима и механизмима подршке који су јој на располагању.

Осим подршке за коришћење средстава из ИПАРД-а, СКГО ће наставити да подржава своје чланице у развоју капацитета и примени правног оквира и политика у области пољопривреде и руралног развоја. СКГО ће организовати правовремено информисање и подршку својим чланицама у вези са новим електронским системима, чије је увођење планирано или је у току, као што су ЛПИС (Систем за идентификацију земљишних парцела) и Интегрисани административни и контролни систем (*IACS*), који представља један од најважнијих елемената и један од услова за затварање преговарачког Поглавља 11. Такође, СКГО ће наставити и да пружа подршку својим чланицама у изградњи капацитета за примену система Е-Аграр, као и за пренос знања на кориснике овог система у локалној заједници.

СКГО ће пружати подршку изради и реализацији два најзначајнија програма преко којих ЈЛС утичу на унапређење и развој пољопривреде и руралног развоја на локалном нивоу – 1) Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и 2) Програма мера подршке у области пољопривреде и руралног развоја. Посебно важно питање за СКГО биће неопходност укључивања мера за прилагођавање и повећање отпорности на измењене климатске услове и интензивније дефинисање и спровођење у локалним политикама мера које су у складу са применом Зелене агенде. Поред тога, пажња ће се посветити и надлежностима ЈЛС у области водопривреде, шумарства, пренамене пољопривредног у грађевинско земљиште, комасације, као и другим актуелним темама и питањима важним за деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја.

Планирани резултат 3.3. Унапређени доступност, квалитет и ефикасност локалних политика и услуга у области здравља, социјалне заштите и социјалне инклузије

Квалитетан плански, програмски, финансијски и институционални оквир у области друштвене бриге за здравље и јавног здравља на нивоу локалне самоуправе изузетно је важан за даљи развој локалне самоуправе. Подршка локалној самоуправи као актеру јавног здравља, у изради планова јавног здравља, програмирања и финансирања јавног здравља и здравствене заштите у складу са законским оквиром биће приоритет СКГО. Такође, за СКГО је веома важно интензивирање процеса реформе хитне медицинске помоћи. Потребно је усвојити прописе који ће прецизирати ову надлежност локалне самоуправе и дефинисати националне и локалне мере које ће обезбедити да доступност и квалитет хитне медицинске помоћи буду уједначенији на територији целе земље. За даљи развој функција локалне самоуправе у области јавног здравља и здравственог система, неопходна је систематска и континуирана подршка јачању капацитета локалне самоуправе, укључујући ту посебно и снажење кадрова и боље уређивање ових послова у локалној администрацији.

Унапређење улоге ЛС у области социјалне заштите стратешки је приоритет СКГО. СКГО ће наставити са подршком јачању капацитета локалних самоуправа да самостално планирају, организују и прате услуге у складу са потребама становништва и својим надлежностима. Основ за то биће значајна искуства и развијени модели и пракса из претходног стратешког периода кроз сарадњу са ресорним министарством и Европском унијом. Посебан фокус биће на унапређењу стратешког, институционалног и финансијског оквира као основе за ефикасно и одрживо управљање локалним системом социјалне заштите. Унапређење услуга не подразумева само израду планских докумената, већ и њихову доследну примену, засновану на реалним ресурсима, теренским подацима и потребама корисника. Одрживост постојећих услуга, као и развој нових, прилагођених и иновативних облика подршке, посебно је изазов у мањим и недовољно развијеним општинама. Због тога је важно наставити подршку креирању одрживих организационих решења, укључујући примере међуопштинске сарадње и развој партнерстава између локалних самоуправа, установа, цивилног сектора и других актера. Унапређење међусекторске сарадње, пре свега сектора здравства, образовања и запошљавања, кључан је процес за развој локалних социјалних услуга, нарочито у случајевима корисника који се налазе у вишеструким ризицима. Поред тога, потребно је унапређивати квалитет и територијалну доступност услуга, али и подстицати већу оријентацију ка корисницима и њиховим специфичним потребама.

Доступност, квалитет и ефикасност локалних механизама социјалне инклузије представљају такође приоритет СКГО. Успостављање и унапређивање свеобухватног одрживог стратешког, нормативног, финансијског и институционалног оквира за спровођење локалних политика и мера социјалне инклузије јесте кључно за развој праведне и инклузивне локалне заједнице. СКГО ће наставити рад на унапређењу доступности, квалитета и ефикасности локалних механизама социјалне инклузије, кроз јачање институционалних капацитета, интерсекторску сарадњу и боље повезивање локалних мера са националним стратешким оквиром. Посебан значај има успостављање и унапређење инклузивних, међусекторских услуга на локалном нивоу, а те услуге подразумевају координисану подршку у области социјалне

заштите, образовања, здравства, запошљавања и становања. Јединице локалне самоуправе имају кључну улогу у овом процесу, јер управо на локалном нивоу може доћи до најбрже идентификације потреба и прилагођавања мера специфичностима заједнице.

У оквиру тога, социјална инклузија Рома и Ромкиња остаје један од најважнијих изазова и приоритета, те ће бити настављена подршка развоју и унапређењу локалних механизама инклузије, као што су мобилни тимови, координациона тела и координатори за ромска питања. Посебна пажња ће се посветити институционализацији и одрживости ових механизама кроз заступање и стручну подршку даљем унапређењу правног, организационог и финансијског оквира на националном, покрајинском и локалном нивоу. Истовремено, СКГО ће подржати процес усклађивања локалних планских докумената са националном Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња (2022–2030), кроз израду и ревизију локалних акционих и оперативних планова. Посебан акценат биће на обухвату свих релевантних области (образовање, здравље, становање, запошљавање и социјална заштита) у складу са надлежностима локалне самоуправе.

Планирани резултат 3.4. Унапређено деловање локалне самоуправе у области образовања и подршке деци и омладини

Унапређење образовања, подршка родитељству и примени адекватних омладинских политика представљају међусобно повезане приоритете чији је циљ стварање подстицајног окружења за развој деце и младих на локалном нивоу. Свеобухватним приступом, који обухвата рани развој, инклузивно образовање и активно учешће младих, локалне самоуправе доприносе изградњи друштва једнаких шанси и отпорних заједница.

За даљи развој локалне самоуправе изузетно је важно јачање капацитета за управљање и унапређење услуга у области предшколског васпитања и образовања. За СКГО приоритет остаје подршка у планирању и оптимизацији мреже образовних установа (у складу са развојним и демографских кретањима), проширењу мреже установа и повећању обухвата деце, нарочито у најранијем узрасту и у мање развијеним срединама, као и унапређењу услова у постојећим објектима. Развој и ширење дуалног образовања постаје све важнији део процеса образовања у оквиру ког и локална самоуправа има своју улогу. Неопходно је наставити са усклађивањем образовних профила са потребама локалног тржишта рада и јачањем сарадње између школа и привредних субјеката. Локалне самоуправе имају важну улогу у подршци школама у реализацији наставе кроз рад, као и у обезбеђивању услова за доступност овог модела образовања свим ученицима.

Инклузивно образовање такође је један од стратешких приоритета СКГО, при чему интерресорне комисије представљају кључни механизам за идентификацију потреба и додатну подршку деци са сметњама у развоју и другим тешкоћама у учењу. Даљи развој њиховог рада, професионална подршка и боља координација са предшколским и школским установама неопходни су за обезбеђивање равноправног приступа образовању за свако дете. Смањење осипања ученика из образовног система, посебно у социјално и економски угроженим групама, захтева активнију улогу локалних самоуправа у праћењу и интервенцији. То подразумева бољу сарадњу са школама, центрима за социјални рад и другим институцијама, као и примену мера подршке као што су обезбеђивање превоза, школске исхране, стипендија и психо-социјалних услуга.

СКГО ће наставити да ради на развоју међусекторске и међуресорне подршке локалне самоуправе родитељству у првим годинама развоја детета. Градови и општине имају кључну улогу у развоју јавних политика, мера и услуга које се односе на најранији период одрастања, укључујући унапређење финансирања, праћење квалитета установа и обезбеђивање доступности подршке свим породицама. У том контексту, посебан значај има развој услуга ране интервенције, које подразумевају правовремену и координисану подршку деци и родитељима у ризику, кроз сарадњу сектора социјалне заштите, здравства, образовања и локалне заједнице.

Јачање локалних омладинских политика представља природан наставак подршке раном развоју деце и родитељства и важан део напора усмерених ка свеобухватном друштвеном развоју. Млади представљају значајан потенцијал и покретач промена, те је неопходно да локалне самоуправе развијају документе јавних политика који подстичу њихово активно учешће, омогућавају лични и професионални развој и унапређују квалитет живота младих. Многе ЈЛС немају важеће или применљиве стратегије и програме за младе, па је приоритет израда и имплементација нових докумената усклађених са националном стратегијом за младе. Посебан фокус биће на подршци оснивању и одрживом раду канцеларија за младе, као и на развоју локалних савета за младе као механизама за укључивање младих у процесе доношења одлука. Подршка младима треба да обухвати развој омладинских простора, услуга и програма у областима запошљавања, образовања, менталног здравља и активизма. У том процесу, СКГО ће наставити да пружа континуирану саветодавну подршку, организује обуке и развија алате за разумевање потреба младих и ефикаснију примену мера омладинске политике на локалном нивоу.

Планирани резултат 3.5. Развијене доступне, ефикасне и квалитетне локалне политике у области спорта и културе

Развој локалних политика у области културе и спорта представља кључну компоненту ширег друштвеног развоја, уз ослањање на улогу ЈЛС као покретача инклузивности, учешћа грађана и унапређења квалитета живота у заједници. Подршка развоју системских услова за развој културе и промоцију материјалног и нематеријалног наслеђа, као јавног добра доступног свим грађанима, без обзира на њихов социјални, географски или други статус, јесте један од приоритета развоја локалне заједнице. Унапређење улоге ЈЛС у креирању и спровођењу културних политика представља зато важан приоритет СКГО у новом стратешком периоду. СКГО ће пружити подршку развоју свеобухватног и одрживог локалног стратешког, институционалног и финансијског оквира, који ће омогућити да локалне заједнице развијају културу као значајан ресурс друштвеног и економског развоја. Посебан фокус биће на унапређењу комуникације, сарадње и размене добрих пракси, као и подстицању стратешког планирања, ефикаснијем коришћењу постојећих и нових извора финансирања и јачању капацитета локалних актера у култури – запослених у ЈЛС и локалним установама културе чији су оснивачи градови и општине.

У наредном периоду очекује се усвајање нове националне стратегије развоја спорта, која ће послужити као основ за креирање и усклађивање нових локалних програма и планова развоја спорта. СКГО ће дати подршку у припреми локалних стратешких докумената, а локалне самоуправе ће бити подстакнуте да у своје планове интегришу мере за равноправно

учешће, социјалну инклузију и развој спортске инфраструктуре. СКГО ће радити и на подршци за унапређење програма спортске рекреације и школског спорта као основних надлежности ЈЛС с циљем шире доступности спортских садржаја за све грађане, уз приоритетно укључивање деце и младих, као и других циљних група попут старијих лица, особа са инвалидитетом, жена и маргинализованих заједница. Такође, у раду СКГО посебан акценат биће стављен на унапређење механизама финансирања и на праћење буџетских издвајања у области спорта, посебно спортске рекреације, како би се обезбедила већа транспарентност, ефикасност и повезаност финансирања са постигнутим резултатима и мерили ефекти за локалну заједницу. Коначно, у наредном периоду, у сарадњи са ресорним министарством, неопходно је унапредити капацитете ЈЛС за успостављање и развој функције спортске инспекције (међуопштинска сарадња, кадровско јачање и примена алата инспекцијског надзора) и подржати локалне управе у преузимању ове надлежности.

Програмски циљ 3 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ:

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4. УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ

Планирани резултат 4.1. Унапређено спровођење надлежности у области заштите животне средине, смањење ризика од катастрофа и адаптација на климатске промене

СКГО ће у периоду 2026–2030. године радити са чланицама на стратешком усклађивању локалних јавних политика са европским правним тековинама и Зеленом агендом за Западни Балкан. Јачање капацитета локалних самоуправа за решавање сложених изазова у области заштите животне средине и прилагођавања на измењене климатске услове одиграваће се кроз интегрисани приступ, који обухвата рад на терену на конкретним проблемима у конкретним локалним срединама и преношење знања и искустава на ниво свих локалних самоуправа кроз тела, органе и механизме које је развила СКГО. Нагласак деловања СКГО биће на континуираном развоју правног оквира у области заштите животне средине, што укључује усклађеност подзаконских аката из области заштите животне средине са Законом о планском систему и њихову примену на локалном нивоу, односно јачање утицаја локалних самоуправа у процесу израде и усклађивања подзаконских аката кроз консултативне механизме и хармонизацију прописа ради ефикасне имплементације јавних политика заштите животне средине на локалном нивоу.

Боља примена закона из области заштите животне средине и повећање административних капацитета на локалном нивоу ће представљати кључни аспект деловања СКГО. Унапређење примене закона у области заштите животне средине на локалном нивоу подразумева развој и имплементацију локалних планова и програма, као и јачање инспекцијског надзора и кадровских и техничких капацитета у ЈЛС за спровођење националних и локалних политика и јавних услуга за унапређење животне средине. Истовремено, потребно је ојачати институционалну сарадњу и дијалог између локалних самоуправа, Министарства заштите животне средине и грађана како би се обезбедили флексибилност у спровођењу прописа и одрживо управљање ресурсима у складу са захтевима Зеленог договора и процесом приступања ЕУ. Успостављање ефикаснијег система финансирања заштите животне средине на локалном нивоу кроз побољшану координацију између Министарства заштите животне средине и ЈЛС, уз активну улогу СКГО као посредника у креирању двосмерне комуникације, омогућиће усаглашеност финансијских подстицаја са реалним локалним потребама, боље планирање пријављивања на позиве и одрживије коришћење расположивих средстава за локални ниво. Већа сарадња и партнерство неопходно је и у самој локалној заједници, кроз сарадњу локалне самоуправе и цивилног друштва, пословне и академске заједнице, на разумевању свих изазова заштите животне средине и на партнерској сарадњи у спровођењу мера превенције и решавању проблема са којима се суочава локална заједница.

Фокус СКГО ће бити и на креирању дугорочних визија развоја које интегришу начела одрживости у све секторе, уз јасно повезивање стратешких циљева са процесима програмирања и буџетирања. Кључни елемент стратешког приступа представља изградња институционалних капацитета на локалном нивоу за ефикасно планирање и реализацију зелених пројеката, са посебним освртом на приступ финансијским средствима и спремност пројеката.

У оквиру активности усмерених на адаптацију на климатске промене и смањење ризика од катастрофа, приоритети јесу енергетска транзиција, очување природних ресурса и унапређење зелене инфраструктуре у урбаним срединама. Посебан акценат биће на јачању капацитета локалних служби за цивилну заштиту, односно за управљање превенцијом од елементарних непогода (поплава, пожара и др.) и одговору локалне заједнице на њих, као и на изградњи техничких капацитета локалних самоуправа за благовремен и ефикасан одговор на климатске изазове и ванредне ситуације.

Осим тога, елементи овог програмског резултата укључују побољшање система за прикупљање података и унапређење база са елементима из домена заштите животне средине и климатских ризика, јачање партнерстава са стручним организацијама, анализу рањивости и развој локалних техничких капацитета за одговор на измењене климатске услове и ванредне ситуације. Овај амбициозан приступ, који комбинује техничку подршку са јачањем партиципативних механизама, као циљ има то да обезбеди не само усклађеност са европским стандардима, већ и стварање одрживих модела локалног развоја заснованих на начелима климатске правде и еколошке одговорности.

Планирани резултат 4.2. Подршка транспарентном и одрживом урбаном и просторном планирању

Оснаживање улоге локалних самоуправа у управљању простором и обезбеђивање стручне и саветодавне подршке у примени законских решења, укључујући и дигитализацију планских процеса и увођење формата ГИС, јесте један од приоритета СКГО у наредном периоду. Наставиће се активности на унапређењу партиципативних процеса у урбанистичком планирању, уз промоцију употребе посебно развијеног алата за мерење учешћа јавности (Индекс партиципације СКГО). Подршка ће бити усмерена и ка очувању и унапређењу квалитета грађене средине и јавних простора кроз иницијативе као што су националне награде за јавни простор и приступачност, које ће се спроводити у сарадњи са надлежним институцијама.

У области одрживе урбане мобилности, која је све значајнија тема за локалне власти, СКГО ће наставити да промовише израду планова одрживе мобилности (ПОУМ) и заговараће уређење ове области у оквиру законодавства. Потребно је успоставити стабилну институционалну и финансијску подршку за развој интегрисаних и еколошки прихватљивих система саобраћаја на локалном нивоу. Један од приоритета за заговарање биће и реформе у области јавног превоза путника, односно креирање услова за успостављање ове услуге у што већем броју јединица локалне самоуправе.

Када је реч о становању, СКГО ће наставити да заговара усвајање националног стратешког оквира, као и измене правног оквира које ће омогућити ефикасније управљање зградама и примену мера енергетске ефикасности. Биће настављена сарадња са надлежним министарствима ради побољшања модела финансирања и оперативне подршке.

Планирани резултат 4.3. Развој система комуналних услуга и одрживог управљања енергијом

СКГО ће наставити да систематски ради на подршци локалним самоуправама у трансформацији и унапређењу комуналних система и комуналне инфраструктуре, како би ЛС на ефикасан начин обезбедиле висок квалитет ових услуга за грађане, јавни сектор и привреду. Значајан простор за деловање у наредном периоду представља и оснаживање ЈЛС да кроз стратешко и дугорочно планирање развоја и континуирано праћење задовољства корисника, створе услове неопходне за обезбеђивање одрживих комуналних услуга одговарајућег квалитета, обима, доступности и континуитета, као и за ефектан надзор над њиховим пружањем од стране вршилаца комуналних делатности. Стратешки приступ ће се фокусирати на подршку за припрему програма за развој и одржавање комуналне инфраструктуре кроз развој модела и обука за представнике локалних самоуправа. Посебан акценат биће стављен на међуопштинску сарадњу кроз промоцију регионалног приступа решавању комуналних изазова тамо где је такав приступ оправдан, као и на увођење транспарентне методологије за одређивање цена услуга које балансирају економску одрживост и социјалну прихватљивост.

У енергетском сектору стратешко опредељење промовише транзицију ка обновљивим изворима енергије кроз израду локалних акционих планова (*SECAP*), субвенције за енергетску обнову домаћинстава (посебно усмерене на угрожене групе) и модернизацију система даљинског грејања са циљем смањења губитака и повећања учешћа обновљивих извора. Истовремено, развијаће се сарадња са релевантним актерима на националном, локалном, али и међународном нивоу како би се обезбедили услови за спровођење енергетске транзиције на локалном нивоу, као и мера за смањење енергетског сиромаштва, укључујући увођење иновативних инструмената за финансирање, промоцију програма замене застарелих ложишта и едукативне кампање. Финансијски механизми ће обухватати боље планирање и искоришћење средстава из локалних буџета и националног буџета намењених за програме енергетске обнове, комбиновање различитих извора (примера ради за социјалну политику и енергетику), моделе јавно-приватног партнерства, припрему пројеката за међународне фондове и подизање капацитета у систему енергетског менаџмента на локалном нивоу, укључујући и прикупљање података, планирање мера енергетске ефикасности, имплементацију и извештавање о оствареним уштедама. Циљ овог свеобухватног приступа, који комбинује техничке иновације са социјалном инклузијом и јачањем институционалних капацитета, јесте да обезбеди одрживу трансформацију комуналног и енергетског сектора у складу са европским стандардима, уз истовремено побољшање квалитета живота грађана и смањење утицаја на животну средину.

Програмски циљ 4 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ:

4.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО

4.1. Заступање интереса локалних власти

Заступање интереса локалних власти традиционална је функција сваке асоцијације градова и општина. Као национална асоцијација локалних власти, СКГО има кључну улогу у обезбеђивању њиховог учешћа у процесу доношења одлука на националном нивоу. Ово укључивање је од суштинског значаја јер локалне власти непосредно примењују законе и спроводе јавне политике.

Један од приоритета СКГО јесте заговарање измена Закона о локалној самоуправи и других прописа како би се обезбедило обавезно укључивање локалних власти, самостално или преко њихове асоцијације, у израду прописа и политика од значаја за њихово функционисање. Партиципација локалних власти у изради јавних политика и прописа који се на њих односе кључна је за ефикасно и квалитетно спровођење усвојених политика и прописа. СКГО ће се залагати за партнерство са националним органима у процесима припреме законских и подзаконских аката и за остваривање пуне партиципације не само локалних власти (преко СКГО и на други начин), већ и цивилног друштва, академске јавности, представника привреде и свих других страна које су заинтересоване за конкретне јавне политике или прописе.

СКГО активно заговара учешће локалних власти у процесу европских интеграција. Посебан акценат ставља се на укључивање градова и општина у израду прописа који произилазе из процеса приступања, као и у рад преговарачких група у оквиру кластера од посебног значаја за локалну самоуправу (као што су, на пример, преговарачке групе за поглавља 11 и 22 у оквиру кластера 5: Ресурси, пољопривреда и кохезија и за поглавље 27 у оквиру кластера 4: Зелена агенда и одржива повезаност). СКГО ће наставити да заговара успостављање ефикасних механизама консултација са локалним нивоом власти у складу са методологијом преговора о чланству у ЕУ и успостављеном националном институционалном структуром.

За развој функције заступања неопходно је активно учешће чланица СКГО. У томе кључну улогу имају ресорни одбори и тематске мреже професионалаца који омогућавају размену искустава, идентификовање приоритета и креирање заједничких ставова. У претходном периоду формиране су нове мреже (нпр. мрежа секретара скупштина и мрежа локалних правобранилаштава), а њихово даље јачање остаје један од приоритета.

СКГО представља интересе локалних власти у бројним националним телима и процесима, као што су Савет за реформу јавне управе, Републички штаб за ванредне ситуације, Савет за стручно усавршавање запослених у ЈЛС, Комисија за финансирање локалне самоуправе, Савет за праћење примене препорука УН за људска права и друга тела. Због тога је даља изградња капацитета Стручне службе СКГО један од кључних приоритета. Потребно је даље јачати аналитичку основу за рад, стручност запослених у заговарању, као и умреженост са партнерским организацијама које прате функционисање локалне самоуправе на националном, регионалном и међународном нивоу.

Поред заступања пред националним институцијама, СКГО ће анализирати праксу локалне самоуправе, идентификовати изазове и формулисати ставове, препоруке и мере које ће заговарати пред својим чланицама. Циљ је јачање одговорности, транспарентности и ефикасности у управљању локалном самоуправом и изградња модерне, отворене и одговорне локалне самоуправе, која активно укључује грађане у процесе одлучивања.

4.2. Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе

Унапређење капацитета локалне самоуправе односно њен континуирани развој је од суштинског значаја за ефикасно и одговорно обављање надлежности локалне самоуправе, што директно утиче на квалитет живота грађана. Зато ће СКГО наставити да, као један од главних праваца свог деловања, унапређује постојеће облике подршке градовима и општинама и да развија нове.

СКГО ће израђивати инструктивне материјале, смернице, моделе аката, приручнике и водиче који прате измене стратешког и законодавног оквира и нове захтеве који се постављају пред локалне власти. Њихова израда, у комбинацији са обукама, радионицама и директном техничком подршком, представља значајан облик помоћи, за којим градови и општине имају велику потребу. Посебан приоритет биће континуирано спровођење акредитованих обука из Секторског континуираног програма стручног усавршавања запослених у ЈЛС, али и развој других програма обуке и радионица. Обуке ће бити реализоване у више форми: регионалне радионице, вебинари, е-обуке, хибридне обуке, као и менторска подршка намењена корисницима пакета подршке. Планирано је и унапређење портала за е-обуке, као и проширење обухвата акредитованих обука на установе, предузећа и организације чији је оснивач ЈЛС. На тај начин ће се ојачати систем управљања људским ресурсима и стручног усавршавања у локалној самоуправи.

Информативна и саветодавна подршка биће обезбеђена кроз услуге као што су е-Питање, База питања и одговора и сервис „Правне новости". СКГО ће улагати у јачање капацитета своје Стручне службе за израду аналитичких материјала и давање одговора, као и у интензивнију комуникацију са националним институцијама. У новом стратешком периоду биће размотрена и примена вештачке интелигенције ради унапређења услуга е-Питање и Базе питања и одговора.

СКГО ће развити и нови портал за вредновање учинка и извршити ревизију методологије и индекса који чине овај систем. Посебан акценат биће на поједностављењу корисничког

искуства и бољој употребљивости података из самопроцена и екстерних евалуација, како за СКГО, тако и за саме чланице.

СКГО ће израдити и базу података о расположивим ресурсима градова и општина за превенцију криза и управљање ванредним ситуацијама и успоставити платформу за комуникацију и међусобну подршку између градова и општина, која ће омогућити ефикаснију мобилизацију помоћи, брз и солидаран одговор на кризне ситуације који превазилази могућности појединачних општина, бољу координацију са државним институцијама и јачање отпорности локалних заједница на будуће кризе.

Пакети подршке градовима и општинама, који су се у претходном периоду показали као један од најефикаснијих облика директне помоћи, наставиће да се развијају и спроводе кроз пројекте које подржавају развојни партнери. Приоритет ће бити проширење предмета пакета подршке на различите области надлежности ЛС и унапређење методологије спровођења како би се подршка још више прилагодила конкретним локалним потребама и допринела системском унапређењу управљања.

Јачање капацитета локалне самоуправе подразумева и адекватно обучене кадрове. Зато ће СКГО организовати периодичне програме обуке тренера из локалних администрација, који ће преносити практична знања и искуства својим колегама. Поред тога, биће развијени програми за менторску подршку новозапосленима и за привлачење младих стручњака у систем локалне самоуправе. У том циљу, планира се и организација периодичних обука локалних службеника за менторство и организовање годишњег курса СКГО за обуку студената завршних година факултета о систему локалне самоуправе.

4.3. Подршка локалним самоуправама у имплементацији развојних пројеката

Развој капацитета локалних самоуправа за коришћење домаћих и међународних фондова и програма, посебно фондова Европске уније, једна је од кључних функција СКГО. Док је у претходном стратешком периоду ова функција била део шире подршке за развој локалних капацитета, у новом периоду она се издваја као посебан и приоритетан сегмент. Значај фондова и програма за локални развој видљив је у бројним пројектима у Србији, а искуства земаља из региона које су приступиле Европској унији показују да су европски фондови постали главни извор финансирања локалних инвестиција.

СКГО препознаје потребу да градови и општине интензивирају развој својих капацитета за припрему и спровођење пројеката у складу са начелима и инструментима кохезионе политике ЕУ. Зато је у новом стратешком периоду подршка у овом процесу постављена као приоритет. Организација ће учествовати у програмирању, коришћењу и праћењу спровођења фондова и програма ЕУ, јачати сарадњу са надлежним институцијама и информисати чланице о доступним позивима. Посебан фокус биће на заговарању преко потребног успостављања националних механизама за претфинансирање и кофинансирање локалних пројеката из фондова ЕУ.

СКГО ће посебну пажњу посветити јачању улоге локалне самоуправе у увођењу и примени инструмената кохезионе политике у Србији. Континуирано ће организовати програме обука за локалне власти ради бољег разумевања европских механизама и припреме

пројеката, а биће реализован и програм директне подршке већем броју општина и градова кроз пакете подршке за развој пројектних капацитета.

Да би помогла чланицама у конкурисању за средства међународних донатора и домаћих фондова, СКГО ће додатно ојачати саветодавну подршку у припреми пројеката. Организација ће активно прикупљати и дистрибуирати информације о могућностима финансирања из претприступних фондова ЕУ, мултилатералних и билатералних извора и редовно објављивати јавне позиве преко електронског портала.

Кључни приоритет биће наставак позиционирања СКГО као актера у процесу пружања финансијске подршке за локалне пројекте, пре свега оне који се финансирају из фондова ЕУ. У сарадњи са националним институцијама, СКГО ће настојати да обезбеди подршку за пројекте у области развоја социјалних услуга, области територијалног развоја и спровођења стратегија развоја урбаних подручја и унапређења инфраструктуре у руралним срединама, укључујући и коришћење фондова ИПАРД након њихове акредитације у делу који се односи на подршку развоју локалне руралне инфраструктуре.

СКГО ће пружити директну подршку развоју, финансирању и спровођењу међуопштинских и/или локалних пројеката од стране градова и општина, њихових установа, организација и регионалних развојних агенција и осталих партнера у оквиру локалних заједница. Између осталог, део те подршке биће пружање стручне и техничке помоћи градовима и општинама у управљању пројектима, посебно у области пројектних набавки, финансијског извештавања и примене методологије праћења и евалуације пројеката. У оквиру фондова којима буде управљала, организација ће спроводити поступке избора и уговарања пројеката, координацију и мониторинг њихове реализације, контролу испуњавања уговорних обавеза и оперативних процедура, као и обезбеђивање корективних мера ради ефикасне имплементације пројеката.

У сарадњи са ресорним министарствима и другим националним институцијама, СКГО ће активно учествовати у изградњи и примени инструмената кохезионе политике ЕУ и у профилисању своје будуће улоге у њеној имплементацији у Србији.

4.4. Међународна сарадња

Међународна сарадња омогућава локалним самоуправама да уче једне од других, да размењују искуства и заједнички раде на решавању проблема и унапређењу својих заједница. За асоцијације локалних самоуправа она је од посебног значаја јер обезбеђује услове за размену знања и капацитета, развој партнерстава и заступање заједничких интереса и приоритета. Кроз међународне форуме представљају се потребе и интереси локалних власти како би они били уочени и уважени у ширим интегративним процесима, као што је то процес европских интеграција. Због тога је СКГО развила сарадњу и у оквиру регионалних и европских организација, као и са асоцијацијама у другим земљама, са циљем да се подстакне партнерска сарадња између асоцијација и јединица локалне самоуправе, да се олакша размена искустава о децентрализацији и реформама управе, да се унапреди дијалог локалних и националних власти, ојача улога локалних власти у европским интеграцијама и обезбеди ефикасније коришћење европских фондова за локални развој.

У наредном периоду СКГО ће посебну пажњу усмерити на сарадњу са европским и регионалним организацијама локалних власти, као што су Савет европских општина и

региона (*CEMR*) и Мрежа асоцијација локалних власти Југоисточне Европе (*NALAS*), као и са различитим мрежама, платформама и сестринским асоцијацијама, нарочито у региону Југоисточне Европе. Намера је да СКГО буде активан покретач регионалне сарадње и умрежавања локалних самоуправа из Србије са партнерима из Европске уније и суседних земаља. Организација ће наставити да подржава учешће својих чланица у европским организацијама и форумима, попут Конгреса локалних и регионалних власти Савета Европе или Заједничког консултативног одбора при Комитету региона ЕУ. Поред тога, СКГО ће пружати правну и техничку подршку својим чланицама у успостављању сарадње са градовима и општинама из других земаља.

СКГО ће и даље подржавати и организовати европске манифестације на локалном нивоу, као што су Европска недеља локалне демократије, Европска недеља урбане мобилности и Европска зелена недеља. Имајући у виду процес европских интеграција у којем се Србија налази, организација ће радити на јачању заступања интереса локалних власти у институцијама Европске уније. Полазећи од најбољих искустава других националних асоцијација, СКГО ће покренути анализу и израдити мапу пута за оснивање свог представништва при институцијама ЕУ. У том процесу биће успостављен дијалог са националним властима, домаћим партнерима и европским асоцијацијама како би се заједничким коришћењем постојећих или креирањем нових ресурса обезбедила пуна подршка овом стратешком приоритету.

4.5. Информисање и комуникација

Правовремена и јасна комуникација са јавношћу представља један од кључних предуслова за остваривање свих функција СКГО, посебно у области заступања интереса локалних власти и јачања њихових капацитета. Асоцијације градова и општина, као што је СКГО, имају важну улогу у томе да локалне самоуправе буду укључене у процес доношења одлука на националном нивоу. Кроз комуникацију са јавношћу, СКГО ефикасно заступа интересе својих чланица пред државним органима, обезбеђује њихово учешће у изради јавних политика и прописа, али и пружа информације и саветодавну подршку градовима и општинама. У сарадњи са медијима и кроз коришћење друштвених мрежа, СКГО промовише добре праксе локалних власти и информише јавност о питањима од значаја за локалну самоуправу. Из тог разлога, СКГО већ дуги низ година посебну пажњу посвећује бољој видљивости и ефикаснијој комуникацији са локалним властима, медијима, државним институцијама и међународним партнерима.

У наредном периоду СКГО ће наставити да унапређује механизме комуникације уводећи нове услуге које омогућавају бржи и ефикаснији проток информација ка чланицама и партнерима. Сарадња са медијима остаће један од основних канала, уз традиционалне формате као што су саопштења и конференције за медије. Истовремено, приоритет СКГО јесте и комуникација путем друштвених мрежа (*Фејсбук*, *X*, *Инстаграм*) и *Јутјуба*, посебно кроз употребу видео-садржаја, инфографика и других дигиталних формата.

Посебан приоритет биће модернизација интернет портала СКГО, који ће постати функционалнији и визуелно савременији алат за информисање чланица и јавности. Наставиће се и редовна дистрибуција електронских информација и еНовина, уз проширење броја њихових прималаца.

С обзиром на значај процеса европских интеграција за локалне власти, СКГО ће наставити да континуирано информише своје чланице о усклађивању домаћег правног система са европским стандардима и утицају тог процеса на систем локалне самоуправе. Посебна пажња биће усмерена на информисање градова и општина о могућностима коришћења фондова Европске уније за локалне пројекте. Осим тога, СКГО ће делити примере добре праксе из земље и иностранства у области пројектних партнерстава, као и искуства у припреми и реализацији пројеката, уз подршку томе да се капацитети локалних власти даље развијају како би оне ефикасно користиле средства ЕУ која ће им бити на располагању.

5.

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА СКГО

Усвајањем Стратешког плана не завршава се процес планирања. За сваку годину његовог трајања припремаће се годишњи акциони план (ГАП), који ће разматрати и усвајати Председништво СКГО. Годишње планирање заснивање се на различитим информацијама и активном учешћу чланица кроз рад Председништва, одбора, мрежа и друге облике непосредне комуникације са градовима и општинама. СКГО ће при томе спроводити анализе потреба локалне самоуправе и анализе стања у појединим областима. Основа за годишње планирање биће активности дефинисане националним планским документима у којима је СКГО препозната као партнер, као и програмима и пројектима које СКГО спроводи са утврђеним временским и финансијским оквирима. Поред тога, у обзир ће се узимати и планови Владе и ресорних министарстава, нарочито у делу нових прописа и јавних политика, као и планови међународних и домаћих партнера.

Спровођење годишњег плана биће у надлежности органа, тела и Стручне службе СКГО. Председништво ће пратити реализацију кроз редовне извештаје, док ће Стручна служба вршити континуирани надзор и периодичне интерне оцене резултата, ради прилагођавања плана могућим променама и новим приоритетима. Скупштини ће се подносити редовни годишњи извештаји о раду, а по завршетку периода 2026–2030. године биће припремљен и завршни извештај о спровођењу Стратешког плана. На овај начин успоставља се институционални механизам годишњег планирања, праћења и извештавања о остварењу стратешких циљева.

Значајан део деловања СКГО односиће се на активности везане за реформу јавне управе у периоду од 2026 до 2030. године. СКГО ће у том процесу блиско сарађивати са националним институцијама и усклађивати своје активности са планираним реформама система локалне самоуправе, које су уједно и део ширег процеса реформе јавне управе. Како овим процесом управља Савет за реформу јавне управе, чији је и СКГО члан, све реформске активности биће координисане и на том нивоу.

Важан сегмент ГАП-а чиниће и активности које СКГО спроводи кроз међународне пројекте и програме. Стручна служба ће у њиховој припреми и реализацији сарађивати са међународним партнерима, посебно са онима са којима већ постоје дугогодишња партнерства – Европском унијом, Владом Швајцарске (*SDC*), Краљевином Шведском (*SIDA*), Саветом Европе, ОЕБС-ом, УНИЦЕФ-ом и др. СКГО ће наставити да интегрише међународне пројекте у

Стратешки план како би они директно доприносили реализацији приоритета локалне самоуправе и циљева организације. Сарадња са партнерима биће додатно ојачана кроз редовне годишње састанке међународних партнера СКГО, на којима ће се представљати резултати, кључне научене лекције, приоритети и планови организације. Континуирана подршка међународних и билатералних партнера остаје један од кључних предуслова за успешно спровођење мера и циљева из Стратешког плана.

6.

ЛОГИЧКА МАТРИЦА СТРАТЕШКОГ ПЛАНА

ОПШТИ ЦИЉ – СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КОЈИ ОМОГУЋАВА ПУНО ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ГРАЂАНА НА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ И ЕФИКАСНО, ДЕЛОТВОРНО И ОДРЖИВО ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ					
ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 1: РЕФОРМИСАН ПОЛОЖАЈ И УРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Интензивирана реформа системских поставки локалне самоуправе	Број одредби ЕПЛС које је прихватила Република Србија[1] Унапређен системски правни оквир (Закон о локалној самоуправи)	24 (2025) Не (2025)	30 Да	Закон о потврђивању Европске повеље о ЛС Извештај Стручне службе СКГО	Спровођење Програма за реформу система локалне самоуправе Политичка стабилност и опредељење за наставак реформи система локалне самоуправе
Унапређена функција управљања људским ресурсима у локалној управи	Вредност индекса СКГО за управљање људским ресурсима у ЛС	Биће утврђено крајем 2025.	+20%[2]	Индекс СКГО	Успешно спроведена стручна подршка за ЈЛС од стране СКГО Систем УЉР заснован на компетенцијама интегрисан у све области и функције
Унапређена примена начела доброг управљања у локалној самоуправи	Вредност индекса доброг управљања СКГО Број ЈЛС које имају ЈУМ Вредност индекса транспарентности локалне самоуправе	Биће утврђено крајем 2025. 69 (2024)[3] 52 (2025)	+10%[4] 100 60 (2030)	Индекс СКГО Подаци МДУЛС Индекс транспарентности ЛС (ЛТИ)	Спремност ЈЛС за пуну примену начела доброг управљања Постојање одговарајућих људских капацитета у ЈЛС за примену начела ДУ у спровођењу надлежности Доступна финансијска подршка националних институција и међународних развојних партнера за увођење ЈУМ и подршка за попис административних поступака

1 Индикатор дефинисан комплементарно у односу на индикатор у оквиру Нацрта Акционог плана за спровођење Програма за реформу система локалне самоуправе за период 2026–2030. године.
2 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
3 Полазна вредност показатеља заснована је на подацима Министарства државне управе и локалне самоуправе.
4 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 2: УНАПРЕЂЕН СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА И ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И ФИНАНСИЈАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Унапређен систем финансирања у правцу фискалне одрживости и финансијске аутономије ЛС	Удео текућих прихода ЛС у укупним текућим приходима у Републици Србији[5] Удео општих буџетских прихода ЛС у укупним буџетским приходима ЛС[6]	13% (2024) 92% (2024)	14,5% 94%	Месечни билтен МФ Аналитички сервис ЈЛС	Конструктиван дијалог и консензус о реформисању системског правног оквира за финансирање ЛС и спровођењу политике финансијске децентрализације
Унапређено планирање развоја и извршење локалног буџета	Степен извршења капиталних издатака у буџетима локалне самоуправе Вредност индекса СКГО за локалне финансије (део буџет) Вредност индекса СКГО за локалне финансије (део ЛПА)	68% (2024) Биће утврђено крајем 2025. Биће утврђено крајем 2025.	78% +10%[7] +10%[8]	База локалних буџета (СКГО) Индекс СКГО Индекс СКГО	Усклађивање програмске структуре буџета ЛС са оквиром развојног и средњорочног планирања и појачан ангажман и сарадња секторских служби и институција ЛС при планирању и извештавању о учинцима буџета Адекватност материјалних и људских ресурса за квалитетно обављање надлежности ЛПА
Унапређење одговорног и транспарентног коришћења јавних средстава ЛС	% ЈЛС које имају успостављен систем ФУК[9] % ЈЛС које имају функционалну интерну ревизију Транспарентност локалне самоуправе у делу буџета – пораст просечне оцене	58% (2024) 51% (2024) 63,5% (2025)	100% 70% 70%	Индекс добре управе СКГО Консолидовани извештај МФ о ИФКЈ Индекс транспарентности ЛС (ЛТИ) – област: буџет	Адекватно разумевање доносилаца одлука у ЈЛС о важности интерне финансијске контроле (и носилаца послова ФУК и ИР) за различите подсистеме управљања и локалних јавних политика

5 Полазна и планирана вредност показатеља подразумева постојећи ниво и садашњи систем расподеле јавних надлежности и послова између локалне самоуправе и других нивоа јавне власти. У обрачун показатеља укључују се и трансферна средства од других нивоа власти.

6 Полазна и планирана вредност показатеља подразумева постојећи ниво и садашњи систем расподеле јавних надлежности и послова између локалне самоуправе и других нивоа јавне власти.

7 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.

8 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.

9 Индикатор се мери на основу података из Индекса добре управе СКГО, који се мери на стандардизованом узорку од 60 ЈЛС.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3: УНАПРЕЂЕНО ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Унапређени капацитети локалне самоуправе за подстицање економског развоја локалне заједнице	Вредност индекса СКГО за ЛЕР	Биће утврђено крајем 2025.	+10%[10]	Индекс СКГО за локални економски развој	Опредељеност ЈЛС да се баве пословима ЛЕР-а и да спроводе политике које воде привлачењу улагања, подршци привреди, интегралном планирању и одрживом развоју туризма и подстицању запошљавања
	Укупна годишња буџетска издвајања за буџетске програме 3 и 4 (ЛЕР и туризам)	Биће утврђено током 2025.	+30%[11]	База локалних буџета (СКГО)	
Унапређено деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја и у коришћењу средстава из програма ИПАРД	Вредност индекса СКГО за пољопривреду и рурални развој	Биће утврђено крајем 2025.	+10%[12]	Индекс СКГО за пољопривреду и рурални развој	Подршка пољопривреди и руралном развоју препозната као приоритет на локалном нивоу
	Број локалних стратегија руралног развоја (ИПАРД индикатор)	0 (2025)	15	Управљачко тело за ИПАРД	Акредитована мера 5 у оквиру програма ИПАРД (*LEADER*)
	Број подржаних пројеката локалне руралне инфраструктуре средствима из програма ИПАРД	0 (2025)	15	Управљачко тело за ИПАРД	Акредитована мера 6 у оквиру програма ИПАРД (рурална јавна инфраструктура)
Унапређени доступност, квалитет и ефикасност локалних политика и услуга у области здравља, социјалне заштите и социјалне инклузије	Реформисан правни оквир за хитну медицинску помоћ	Не (2025)	Да	Извештај СКГО	Унапређење стратешког и нормативног оквира за развој услуга социјалне заштите у заједници
	Број ЈЛС које обезбеђују најмање четири локалне социјалне услуге	26 (2023)	+ 20%[13]	Подаци којима располажу РЗСЗ, ПЗСЗ, МРЗБСП	
	Број ЈЛС које имају посебне или интегрисане локалне политике (стратешки и/или оперативни документ) за социјалну инклузију посебно осетљивих друштвених група и/или ромске заједнице	45 (2025)	60	Подаци МЉМПДД	
Унапређено деловање локалне самоуправе у области образовања и подршке деци и омладини	Број ЈЛС са међусекторском подршком раном дечијем развоју и родитељству	35 (2024)	+50%[14]	Извештаји СКГО	Доступна подршка међународних развојних партнера Спремност ЈЛС за доношење новог планског документа
	Број ЈЛС које имају локални плански документ за омладинску политику	41 (2024)	110	Подаци Националне асоцијације канцеларија за младе	

10 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
11 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
12 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
13 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
14 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3: УНАПРЕЂЕНО ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Развијене доступне, ефикасне и квалитетне локалне политике у области спорта и културе	Број ЈЛС које имају усвојен плански документ у области спорта усклађен са новом стратегијом развоја спорта	0 (2025)	50	Извештаји СКГО / резултати анкетирања Подаци МС и ССС	Усвојена нова стратегија за развој спорта у Републици Србији
	Број ЛС које имају стратешки или развојни документ који помиње или уређује културу на локалном нивоу	60 (2025)[15]	110	Извештај и анализе СКГО	Усвојена нова национална стратегија развоја културе у Републици Србији

15 Полазна вредност је заснована на истраживању СКГО из 2025. године.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4: УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Унапређено спровођење надлежности у области заштите животне средине, смањење ризика од катастрофа и адаптација на климатске промене	Вредност индекса СКГО за заштиту животне средине	Биће утврђено крајем 2025.	+10%[16]	Индекс СКГО за заштиту животне средине	Унапређење капацитета ЈЛС за примену прописа из области ЗЖС и активна партиципација. Доношење подзаконских аката и развој стратешког оквира за ЗЖС
	Укупна годишња буџетска издвајања за заштиту животне средине и зелену инфраструктуру	Биће утврђено током 2025.	+30%[17]	База локалних буџета (СКГО)	Унапређење система финансирања и развој зелене инфраструктуре
	Укупна годишња буџетска издвајања за управљање ванредним ситуацијама	Биће утврђено током 2025.	+25%[18]	База локалних буџета (СКГО)	Развој стратешког оквира за ванредне ситуације, као и у домену ризика од катастрофа
Подршка транспарентном и одрживом урбаном и просторном планирању	Проценат ЛС које издвајају средства из буџета за бесповратно суфинансирање радова на инвестиционом одржавању зграда[19]	25%	40%	База локалних буџета (СКГО)	Унапређење локалног стратешког оквира за становање, конкурси МРЕ за суфинансирање мера енергетске санације зграда за становање
	Вредности индекса СКГО за партиципацију у урбанистичком планирању	13.29 (2025)	16	Индекс партиципације у урбанистичком планирању (СКГО)	Развој и промоција механизама за рано и континуирано учешће грађана, као што су јавне расправе, радионице и дигиталне платформе
	Број локалних самоуправа са усвојеним планом одрживе урбане мобилности (ПОУМ)	5 (2025)	30 (2030)	Годишње истраживање СКГО	Јачање капацитета ЈЛС за примену транспарентних и инклузивних процедура и подстицање сарадње са организацијама цивилног друштва
					Реализација пројекта ЛИИД, увођење ПОУМ-а у законски оквир као обавезе

16 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
17 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
18 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.
19 Показатељ укључује и градске општине.

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4: УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ					
Планирани резултати	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Развој система комуналних услуга и одрживог управљања енергијом	Проценат ЈЛС које имају програм изградње и одржавања комуналне инфраструктуре	0%	100%	Годишње истраживање СКГО	Доношење подзаконског акта у области комуналних делатности Увођење методологије цена комуналних услуга
	Укупна годишња буџетска издвајања за развој и одржавање комуналне инфраструктуре	Биће утврђено током 2025.	+25%[21]	База локалних буџета (СКГО)	Спремност и ефикасност ЈЛС у процесу припреме и усвајања програма развоја и одржавања комуналне инфраструктуре
	Проценат ЈЛС које су увеле систем енергетског менаџмента[20]	75,8% (2024)	100%	Регистар лиценцираних и именованих енергетских менаџера код МРЕ	Доступност обуке за лиценцирање енергетских менаџера и спровођење акредитованих обука за представнике ЈЛС на тему енергетског менаџмента

20 Проценат се односи на локалне самоуправе које су обвезнице система енергетског менаџмента.

21 Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО					
Функција	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност (2025)**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Заступање интереса локалних власти	Број нових иницијатива и предлога за измене и допуне јавних политика и прописа Број националних докумената јавних политика, закона или подзаконских аката који су унапређени деловањем СКГО	Биће утврђено крајем 2025.[22] Биће утврђено крајем 2025.[23]	Биће утврђено крајем 2025. Биће утврђено крајем 2025.	Извештаји и базе података СКГО	Спремност националних органа на усвајање измена Закона о локалној самоуправи које су планиране Програмом за реформу система ЛС (увођење обавезе консултовања ЈЛС или њихове националне асоцијације) Спремност националних органа на децентрализацију и унапређење позиције локалне самоуправе у систему јавне управе Заинтересованост чланица СКГО за непосредну подршку дефинисању иницијатива и предлога СКГО
Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе	Број полазника из ЛС који су учествовали на обукама СКГО Број спроведених пакета подршке (ППО) Унапређен електронски систем за вредновање учинка локалне самоуправе Унапређен електронски портал е-Питање и База питања и одговора	20.574[24] 147[25] Не (2025) Не (2025)	25.000[26] 176[27] Да Да	Извештаји и базе података СКГО	Заинтересованост запослених у ЈЛС за похађање обука које организује СКГО Континуирана подршка међународних партнера пројектним активностима СКГО Стабилна финансијска подршка чланица раду СКГО (кроз чланарину) Спремност чланица СКГО за подршку градовима и општинама које су погођене акцидентима

22 Полазна вредност обухвата иницијативе и предлоге које је СКГО покренула током спровођења Стратешког плана за период 2022–2025. године.

23 Полазна вредност односи се на период спровођења Стратешког плана СКГО за период 2022–2025. године.

24 Полазна вредност обухавата укупан број учесника на акредитованим обукама, као и другим обукама и радионицама реализованим у претходном стратешком периоду 2022–2025. године (закључно са крајем маја 2025; биће ажурирано пред усвајање СП).

25 Полазна вредност обухвата пакете подршке градовима и општинама који су реализовани током претходног стратешког периода 2022–2025.

26 Планирана вредност обухавата укупан број учесника на акредитованим обукама, као и другим обукама и радионицама у стратешком периоду 2026–2030.

27 Планирана вредност обухвата пакете подршке градовима и општинама који ће се реализовати током стратешког периода 2026–2030.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО					
Функција	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност (2025)**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе	СКГО је успоставила посебне механизме за информисање и координацију међусобне подршке градова и општина у превазилажењу ванредних ситуација и базу података о расположивим ресурсима ЛС	Не (2025)	Да		
Подршка локалним самоуправама у имплементацији развојних пројеката	Проценат ЛС које су од стране СКГО подржане у изградњи капацитета за примену инструмената кохезионе политике ЕУ[28] Број нових интегралних пројеката који су финансијски подржани из међународних средстава којима управља СКГО	21% (2025) 0 (2025)	70% (2030) 20 (2030)	Извештаји и базе података СКГО	Интензивиран процес европских интеграција Републике Србије Унапређен и додатно развијен правни оквир за примену кохезионе политике ЕУ Заинтересованост ЛС и запослених у локалној администрацији за развој капацитета у области припреме и спровођења интегралних пројеката Доступност фондова ЕУ за интегралне пројекте које спроводи СКГО
Међународна сарадња	СКГО активно учествује у раду *NALAS*-а и *CEMR*-а[29] СКГО редовно организује активности у оквиру европских манифестација које промовишу питања од интереса за ЛС[30] Израђена мапа пута за успостављање представништва СКГО при институцијама Европске уније	Да (2025) Да (2025) Не (2025)	Да Да Да	Извештаји и базе података СКГО	Интензивиран процес европских интеграција Републике Србије Спремност националних органа и/или партнера за успостављање заједничког оквира за деловање при институцијама Европске уније Стабилна финансијска подршка чланица раду СКГО (кроз чланарину)

28 Показатељ се односи на % ЛС које су добиле стручно-техничку подршку СКГО кроз финансијске грантове, пакете подршке, обуке, радионице и друге механизме подршке за изградњу капацитета.

29 Мрежа асоцијација локалних власти Југоисточне Европе – *Network of associations of local authorities of South-East Europe* (*NALAS*); Савет европских општина и региона – *The Council of European Municipalities and Regions* (*CEMR*).

30 Под појмом европске манифестације подразумевају се Европска недеља мобилности, Европска недеља локалне демократије и Европска зелена недеља.

УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО					
Функција	**Објективно проверљиви показатељи**	**Полазна вредност (2025)**	**Планирана вредност (2030)**	**Извори провере**	**Претпоставке**
Информисање и комуникација	Број пратилаца на друштвеним мрежама	12.688 (2025)	14000	Извештаји и базе података СКГО	Континуирана подршка међународних партнера пројектним активностима СКГО
	Просечан број годишњих објава на сајту СКГО (кумулативно – вести, догађаји, конкурси, библиотека, модели аката, мултимедија)	450 (2023/2024)	500		Заинтересованост медија за рад СКГО и локалних власти
	Просечан број медијских извештаја о раду СКГО у току једне године	1100 (2023/2024)	1150		
	Унапређен интернет портал СКГО	Не (2025)	Да		
	Број корисника е-новина СКГО	5000	5500		

СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА И ОПШТИНА

САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Македонска 22/VIII
11000 Београд, Србија
T: 011 32 23 446
E: secretariat@skgo.org

www.skgo.org